

Ime očeta *Andrej*
 Ime matere *Neža Pibernik*
 Rojen-a dne *13. III. 1903*
 v *Šošnik*
 Poklic *naučevalec*
Ljubljana
Čopova 1/III

Običajni popis in posebna znamenja:

Visokostem *178* lasje *kostanjevi*
 Obraz *ovaleu* nos *pravilen*
 Oči *sva* brki *bujični*

CIRIL ŠTUKELJ
 socialist, publicist, knjižničar
 in prevajalec
 domoznanska razstava

slovenska knjižnica
 28. februar-30. marec 2011

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA
 www.mklj.si

Ciril Štukelj

CIRIL ŠTUKELJ (1903-1950)

SOCIALIST, PUBLICIST, KNJIŽNIČAR IN PREVAJALEC

O Cirilu Štuklju javno ni bilo veliko povedanega. Zato so krive njegove življenjske odločitve, ki so ga vodile v socialistični politični tabor in nato v komunistični tabor. Z razvojem dogajanja in obiskom Sovjetske zveze se je njegovo prepričanje obrnilo. S komunisti se je »razšel« in postal je prepričan socialist in tudi nasprotnik komunistov.

Ciril Štukelj je bil rojen 23. marca 1903, v Motniku 10, kot šesti od sedmih otrok v družini usnarja Andreja Štuklja in Neže, roj. Pibernik.

Kmalu je postal prepričan socialist in komaj šestnajstleten dijak (jeseni 1919) v socialistični reviji Naprej objavil članek »Dijaštvo in verouk«. Že s svojo prvo objavo je sprožil ostre polemike v javnosti in moral je zapustiti Škofjisko gimnazijo v Šentvidu. Jeseni 1921 se je vpisal na pravno fakulteto, v šolskem letu 1923/24 obiskoval 3. letnik, a študija ni dokončal. Burno politično dogajanje ga je potegnilo v svoj vrtinec in njegova izredna aktivnost v mladinskem komunističnem gibanju mu je preprečila dokončanje študija.

Ob veliki politični aktivnosti se je leta 1926 zaposlil pri Delavski zbornici, kjer je postal vodja Delavske knjižnice in kjer prišlo do izraza predvsem njegovo prizadevanje za izboljšanje splošne izobrazbe delavstva.

Od razhoda s KP je imelo v njegovem življenju vse pomembnejšo vlogo delo v prosvetni dejavnosti, to pa je neločljivo povezano tudi z njegovim delom v Zvezi kulturnih društev Svoboda. V času njegovega predsedovanja je odbor društva ustanovil tudi Cankarjevo družbo, ki je delovala vse do leta 1941 in s svojimi izdajami skrbela za izobrazbo najširših plasti delavstva.

Nikoli povsem prekinjeno politično delovanje ga je večkrat tudi pripeljalo v konflikt z oblastmi. Najprej, ker je bil komunist, kasneje pa, ker je kot socialist deloval proti Komunistični partiji. Tako je leta 1929, zaradi suma pripadnosti komunizmu, pristal v zloglasnem zaporu Glavnjača v Beogradu. Decembra 1929 pa je banovinska uprava odredila še revizijo knjig v Delavski knjižnici, ki je pol leta hromila redno delovanje knjižnice.

Po koncu II. svetovne vojne pa ga je zaprla nova oblast. V Ljubljani je bil zaprt tri mesece, izgubil je tudi službo vodje Delavske knjižnice.

Leta 1946 je sprejel službo ekonomista na gradbišču železnice v Borovnici. Tam so mu psihični pritiski in težke delovne razmere načeli zdravje.

Ob naključnem srečanju mu je dr. Bratko Kreft ponudil prevajanje ruske knjige Konstantina Simonova: Med jugoslovanskimi partizani. Prevod je izšel še istega leta, in sicer pri Slovenskem knjižnem zavodu.

Prevajanje je bilo poslej eksistenčna nuja za preživetje njegove družine. V istem letu je z družino moral zapustiti tudi udobno dvosobno stanovanje v palači Delavske zbornice. V zameno je dobil kletno stanovanje v Šentvidu 89, kjer je bila za bivanje in delo uporabna le ena soba – kuhinja.

V skromnih bivalnih razmerah je prevajal za kuhinjsko mizo, pisal na roke in družino večkrat vprašal za nasvet. Prevajal je iz francoščine, nemščine in angleščine, v zadnjem obdobju pa predvsem politično literaturo iz ruščine.

Po njegovi smrti so izšli še nekateri prevodi in ponatisi Leninovih del. Leta 2006 je kot zadnji izšel ponatis Štukljevega prevoda J. Klapke: Trije možje se klatijo.

ZLOŽENKO PRIPRAVILI

avtor: mag. Janez Polajnar, MGML
oblikovanje: Jernej Babnik Romaniuk, MKL
jezikovni pregled: Katja Paladin

RAZSTAVO PRIPRAVILI

MUZEJ IN GALERIJA MESTA LJUBLJANE, Mestni muzej Ljubljana; zanj: Blaž Peršin, direktor; avtorja razstave: Mojca Ferle in mag. Janez Polajnar; jezikovni pregled: mag. Alenka Klemenc
MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA, Slovenska knjižnica; zanjo: mag. Teja Žorko
ZUNANJI SODELAVCI: Eva Pirkmajer, Miha Štukelj, Martin Štukelj; oblikovanje: Miha Dežman in Katarina Pirkmajer Dežman

...bosta prišla v čas, ...
...knjigo posvečan
...armije, herop
...listične dsa
...Ta knjiga je napisana
...d'rodline d'illilujevich.
...bela majica
...amoriš na stara